

Pradžia>Šeimos teisė ir paveldėjimas>Tėvų pareigos: vaiko globa ir bendravimo teisės**Tėvų pareigos: vaiko globa ir bendravimo teisės**

Graikija

1 Ką iš tikrųjų reiškia teisinė sąvoka „tėvų atsakomybė“? Kokios yra asmens, turinčio tėvų atsakomybę, teisės ir pareigos?

Tėvų pareigos reiškia tėvų teisę ir pareigą. Jos apima rūpinimąsi nepilnamečio vaiko asmeniu, vaiko turto valdymą ir atstovavimą vaikui sprendžiant bet kurį su vaiku ar jo turto susijusį klausimą, sudarant sandorį arba bylinėjantis. Todėl tėvų pareigomis užtikrinama nepilnamečio asmeninių ir turtinių teisių apsauga.

2 Kaip paprastai nustatoma, kam priklauso tėvų atsakomybė už vaiką?

Tėvų pareigas abu tėvai vykdo bendrai. Bet koks tėvų sprendimas, susijęs su tėvų pareigų vykdymu, turi būti priimamas paisant vaiko interesus.

3 Ar gali būti tėvų atsakomybė paskirta kitam asmeniui, jeigu tėvai negali arba nenori vykdyti pareigų savo vaikams?

Jeigu kuris nors iš tėvų negali vykdyti tėvų pareigų dėl praktinių (pvz., gydos ligoninėje, yra įkalintas) arba teisinių priežasčių (yra neveiksnus), tas tėvas (motina) išlieka paprastu teisės turėtoju (-a), o tėvų pareigas išimtinai vykdo kitas iš tėvų.

Jeigu nė vienas iš tėvų negali vykdyti tėvų pareigų, nepilnamečiam vaikui nustatoma globa; tėvai išlaiko tėvų pareigas kaip paprasti teisės turėtojai ir negali jų vykdyti.

4 Jeigu tėvai nutraukia santuoką arba išsiskiria, kaip išsprendžiamas tėvų atsakomybės nustatymo atvejis klausimas?

Santuokos nutraukimo arba gyvenimo skyrium atveju ir jeigu abu tėvai yra gyvi, tėvų pareigų klausimą išsprendžia teismas. Tėvų pareigos gali būti nustatomos vienam iš tėvų arba, jeigu abu jie sutaria ir vienu metu nustato vaiko gyvenamąją vietą, abiem tėvams kartu. Teismas gali priimti kitokį sprendimą ir visų pirma gali paskirstyti tėvams tėvų pareigų vykdymą arba nustatyti, kad šias pareigas vykdys trečiasis asmuo.

5 Jeigu tėvai sudaro sutartį dėl tėvų atsakomybės, kokių oficialių reikalavimų reikia laikytis, kad sutartis būtų teisiškai įpareigojanti?

Tais atvejais, kai teismas turi nustatyti tėvų pareigų vykdymo tvarką, kaip, pvz., santuokos nutraukimo arba gyvenimo skyrium atveju, jis atsižvelgia į visus tėvų susitarimus, tačiau neprivalo jais vadovautis. Šios rūšies susitarimams netaikomi konkretūs oficialūs reikalavimai, jeigu teismas apie juos yra oficialiai informuojamas. Paprastai pateikiamas suinteresuotųjų šalių sudarytas dokumentas, kuriame yra įtvirtintas jų susitarimas. Tai aiškiai nustatyta įstatyme tais atvejais, kai nepilnamečių vaikų turintys tėvai santuoką nutraukia abipusiu sutarimu, tokiu atveju teismui būtina pateikti rašytinį tėvų susitarimą, kuriame aptariama jų vaikų globos ir bendravimo su jais tvarka.

Visais kitais atžvilgiais tėvai gali neoficialiai susitarti dėl tėvų pareigų vykdymo nesilaikydami kokių nors oficialių reikalavimų arba kokios nors oficialios procedūros, kad praktiškai padalytų tėvų pareigas tarpusavyje, kai vieną pareigą vykdo vienas tėvas (motina), o kitą – kitas, pvz., vienas iš tėvų globoja vaiką, o kitas gali valdyti nepilnamečio turtą ir atstovauti jo interesams.

6 Jeigu tėvai negali susitarti dėl tėvų atsakomybės, kokios alternatyvios priemonės padeda šį konfliktą išspręsti nesikreipiant į teismą?

Jeigu tėvai negali susitarti su tėvų pareigomis susijusiu klausimu, o sprendimą priimti būtina atsižvelgiant į vaiko interesus, klausimą išsprendžia teismas. Tarpininkavimas yra alternatyvi ginčo sprendimo priemonė.

7 Jeigu tėvai kreipiasi į teismą, kokius su vaiku susijusius klausimus gali išspręsti teisėjas?

Kai tėvai nesutaria konkrečiu klausimu, susijusiu su jų tėvų pareigų vykdymu, ir perduoda jį teismui, teismas gali išspręsti tik šį klausimą. Tai gali būti bet koks klausimas, kylantis vykdant tėvų pareigas, dėl kurio tėvai nesutaria ir kiekvienas laikosi savo nuomonės, o jį išspręsti būtina siekiant apsaugoti vaiko interesus. Tai gali būti objektyviai svarbus klausimas, pvz., vardo suteikimas, sutikimas atlikti operaciją ir pan., arba ne itin reikšmingas klausimas, kuris, tėvų manymu, vis dėlto yra pakankamai svarbus, kad jį išspręstų teismas.

8 Jeigu teismas nusprendžia, kad vaiko globa turi priklausyti tik vienam iš tėvų, ar tai reiškia, kad jis gali visus su vaiku susijusius klausimus spręsti nepasitaręs su antruoju iš tėvų?

Taip, iš esmės vaiko globa nustatoma vienam iš tėvų, atsižvelgiant į tai, kiek šis klausimas yra susijęs su vaiko globa. Tėvai visada gali nuspręsti nepaklusti teismo sprendimui, kuriuo vaiko globa nustatoma vienam iš tėvų: net po to, kai teismas priėmė sprendimą, jie gali susitarti taikyti kitokias taisykles, pagal kurias kitam tėvui (motinai) suteikiamos teisės ir pareigos rūpintis vaiku, jeigu, žinoma, tokios taisyklės atitinka vaiko interesus.

9 Jeigu teismas nusprendžia, kad vaiko globa priklauso abiem tėvams, ką tai iš tikrųjų reiškia?

Tai reiškia, kad su vaiko priežiūra susijusius sprendimus tėvai privalo priimti kartu.

10 Į kokį teismą reikia kreiptis, jeigu norima pateikti pareiškimą dėl tėvų atsakomybės? Kokių oficialių reikalavimų reikia laikytis ir kokie dokumentai turi būti pridėdami prie pareiškimo?

Kompetenciją visada turi pirmosios instancijos vieno teisėjo teismas (*μονομελής πρωτοδικείο*). Prašymai turi būti pateikti teritorinę jurisdikciją turinčiam teismui ir įteikti atsakovui; teismui taip pat reikia pateikti prašymą pagrindžiančius dokumentus.

11 Kokia tvarka yra taikoma šiais atvejais? Ar galima pasinaudoti pagreitinoto proceso tvarka?

Pirmosios instancijos vieno teismo teisėjas sprendimą priima vadovaudamasis Civilinio proceso kodekso 681B ir 681C straipsniuose nustatyta specialia procedūra. Ši procedūra, siekiant greitesnio bylų nagrinėjimo, sukurta pagal darbo ginčiuose taikomos procedūros modelį. Visų pirma, atsižvelgiant į asmeninį su tėvų pareigomis susijusių ginčų pobūdį, procedūra taip pat taikoma tam tikroms santuokos bylų nuostatoms ir ne ginčo tvarka nagrinėjamų procedūrų taisyklėms, susijusioms su tyrimo įgaliojimais ir teismo iniciatyva renkamais įrodymais. Tačiau kai ginčai dėl tėvų pareigų vykdymo yra susiję su kuriais nors Civilinio proceso kodekso 592 straipsnio 1 dalyje nurodytais santuokos ginčiais (pvz., santuokos nutraukimas ir pripažinimas negaliojančia) arba Kodekso 614 straipsnio 1 dalyje nurodytais ginčiais (pvz., tėvystės nustatymas), teismas privalo taikyti Kodekso 598–612 ir 616–622 straipsniuose nustatytą procedūrą. Skubūs klausimai gali būti sprendžiami taikant laikinąsias apsaugos priemones (*ασφαλιστικά μέτρα*) ir laikinai taikant skubius draudimus (*προσωρινή διαταγή*).

12 Ar galima gauti teisinę pagalbą bylinėjimosi išlaidoms padengti?

Taip, pagal bendrąsias teisei pagalbai taikomas sąlygas.

13 Ar galima apskųsti teismo sprendimą dėl tėvų atsakomybės?

Teismo sprendimą dėl tėvų pareigų galima panaikinti arba pakeisti, jeigu pasikeitė aplinkybės, kuriomis teismas priėmė sprendimą. Priešingu atveju teismo sprendimas dėl tėvų pareigų, laikantis įprastų reikalavimų, gali būti ginčijamas taikant bet kurias įprastas teismo gynimo priemones (skundą dėl fakto ir teisės klausimų (*έφεση*), skundą tik dėl teisės klausimų (kasacija, *αναίρεση*), prašymą anuliuoti sprendimą (*ανακοπή ερημοδικίας*), peržiūrą (*αναψηλάφηση*)).

14 Tam tikrais atvejais, kad būtų įvykdytas sprendimas dėl tėvų atsakomybės, gali prireikti kreiptis į teismą. Į kokį teismą reikia kreiptis ir kokia tvarka yra taikoma?

Su tėvų pareigomis susijęs teismo sprendimas vykdytinas pagal Civilinio proceso kodekso 950 straipsnį, jeigu jame taip pat nustatytos pareigos, t. y. juo ne tik išsprendžiamas tėvų pareigų arba nepilnamečio globos arba bendravimo su vaiku klausimas, bet ir įpareigojama perduoti arba grąžinti vaiką, arba nustatoma matymosi su vaiku tvarka, arba draudžiama šalims imtis kokių nors priešingų veiksmų. Visų pirma a) teismo sprendimu, kuriuo nurodoma perduoti arba grąžinti vaiką, reikalaujama, kad vienas iš tėvų, su kuriuo yra vaikas, elgtųsi pagal teismo sprendimą, o jeigu jis nesilaiko teismo sprendimo, tame pačiame sprendime gali būti nustatyta, kad pareiškėjui, prašančiam perduoti arba grąžinti vaiką, automatiškai būtų sumokėta iki 50 000 EUR pinigine bausia, arba teismo sprendimo nesilaikančiam tėvui (motinai) taikomas areštas iki vienu metų, arba abi bausdos gali būti skiriamos kartu (netiesioginis vykdymas (έμμεση εκτέλεση)); b) jeigu vieno iš tėvų teisė asmeniškai bendrauti su vaiku yra pažeidžiama, teismo sprendimu dėl bendravimo tokią teisę pažeidžiančiam asmeniui gali būti skiriama pinigine bausia ir areštas (papildomas vykdymas (αναπληρωματική εκτέλεση)).

15 Ką reikia padaryti, kad kitos valstybės narės teismo priimtas sprendimas dėl tėvų atsakomybės būtų pripažintas ir vykdomas šioje valstybėje narėje?

Kitose valstybėse narėse priimti teismo sprendimai dėl tėvų pareigų automatiškai pripažįstami Graikijos administracinėms institucijoms netaikant jokių formalumų. Graikijos teismai turi jurisdikciją priimti sprendimą dėl užsienio teismo sprendimo galiojimo arba dėl prašymo pripažinti užsienio teismo sprendimą, nenagrinėdami iš anksto kilmės valstybės narės jurisdikcijos. Kai sprendimą siekiama pripažinti Graikijoje, Graikijos teismai gali atsisakyti pripažinti teismo sprendimą dėl tėvų pareigų, kai: a) jis prieštarauja vidaus viešajai tvarkai; šiuo atveju visada atsižvelgiama į vaiko interesus; arba b) jis yra nesuderinamas su vėlesniu Graikijos teismų priimtu sprendimu, susijusiu su tėvų pareigomis. Be to, Graikijos teismai tais atvejais, kai jie, kaip valstybės narės teismai, kurių prašoma pripažinti sprendimą, turi jurisdikciją pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2201/2003 ir vaiko gyvenamąją vietą, gali kitaip išspręsti su tėvų pareigomis vaikui susijusį klausimą, šiuo tikslu priimdami vėlesnį sprendimą byloje iš anksto nenagrinėdami kilmės valstybės narės jurisdikcijos ir privalomo jos teismo sprendimo pobūdžio (pvz., nenagrinėjama, ar jį galima apskųsti).

16 Į kurį šios valstybės narės teismą reikia kreiptis norint užginčyti kitos valstybės narės teismo sprendimo dėl tėvų atsakomybės pripažinimą? Kokios procedūros taikomos tokiais atvejais?

Aprašytais atvejais jurisdikciją turi pirmosios instancijos vieno teisėjo teismas, kuris bylą nagrinėja taikydamas procedūrą, kuri yra numatyta to tipo ginčams. **17 Kokios šalies teisė taiko teismas procese dėl tėvų atsakomybės, jei vaikas ar bylos šalys negyvena šioje valstybėje narėje arba yra skirtingų šalių piliečiai?** Tėvų ir vaikų santykiai reglamentuojami šia eilės tvarka: 1) pagal paskutinės jų bendros pilietybės teisę; 2) pagal paskutinės jų įprastinės gyvenamosios vietos valstybės teisę; 3) pagal vaiko pilietybės teisę.

Paskutinis naujinimas: 21/10/2016

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.